

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.3
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/2 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM
la disciplina

„PARTICULARITĂȚILE SOLUȚIONĂRII CAUZELOR DE MUNCĂ”

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:

Nelea BUDĂI,
Vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău, Formator INJ

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Codul muncii reglementează totalitatea raporturilor individuale și colective de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicția muncii, precum și alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă.

Dispozițiile prezentului Cod se aplică salariaților cetățeni ai Republicii Moldova, încadrați în baza unui contract individual de muncă, inclusiv celor cu contract de formare profesională continuă sau de calificare profesională, care prestează muncă în Republica Moldova; salariaților cetățeni străini sau apatrizi, încadrați în baza unui contract individual de muncă, care prestează muncă pentru un angajator care își desfășoară activitatea în Republica Moldova; salariaților cetățeni ai Republicii Moldova care activează la misiunile diplomatice ale Republicii Moldova de peste hotare; angajatorilor persoane fizice sau juridice din sectorul public, privat sau mixt care folosesc munca salariată; salariaților din aparatul asociațiilor obștești, religioase, sindicale, patronale, al fundațiilor, partidelor și al altor organizații necomerciale care folosesc munca salariată.

Raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de Codul muncii și de alte acte legislative și acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, inclusiv de tratatele, acordurile, convențiile și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte.

Codul muncii definește contractul individual de muncă drept o înțelegere dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de legislație și de alte acte normative, inclusiv de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Legislația muncii, la încheierea contractului individual de muncă, se bazează pe principiul libertății muncii, incluzînd dreptul la muncă liber ales sau acceptat, dreptul alegerii profesiei și ocupației.

Libertatea muncii este garantată prin Constituția Republicii Moldova. Codul muncii stabilește că orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale. Mai mult decît atît, Codul muncii stabilește că orice act juridic încheiat cu nerespectarea acestui principiu, adică de libertate a muncii, este nul.

Curriculumul la disciplina Dreptul muncii se axează pe trei niveluri comportamentale, cu un grad divers de complexitate – *cunoaștere, aplicare, integrare*.

Nivelul cunoaștere presupune aprofundarea cunoștințelor teoretice, formarea bazei conceptuale în domeniul Dreptului muncii. Aplicarea presupune formarea abilităților tipice disciplinei Dreptul muncii, dezvoltarea capacităților. Integrarea presupune formarea capacității de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor de probleme, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, manifestarea atitudinilor personale față de diverse activități. Utilizarea logicii și argumentării la abordarea problemei. Abilitatea de a comunica informația și ideile în formă verbală, astfel încît ceilalți să perceapă corect această informație.

Să cunoască termenii de înaintare a acțiunii și particularitățile procedurii de examinare a deferitelor categorii de litigii ce rezultă din raporturile de muncă.

Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de învățămînt la disciplina Dreptul muncii, formată prin realizarea obiectivelor de cunoaștere și aplicare a cunoștințelor teoretice și de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității de a transfera cunoștințele teoretice și abilitățile practice în situații nestandarde.

Să interpreteze normele vizînd raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea, care sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de Codul muncii și de alte acte legislative și acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, inclusiv de tratatele, acordurile, convențiile și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte;

Curriculumul conține, de asemenea, lista literaturii de resort, cât și izvoarele de bază în domeniul legislației muncii.

Evaluarea la dezbaterile tematice va fi realizată în baza unui portofoliu conținând lucrări scrise, redactarea de către audienți a cel puțin 4 hotărâri, precum și a unui text constând în rezolvarea unor spețe.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Să poată identifica conceptele de bază cu care se operează în cadrul soluționării litigiului de muncă,
- Să poată determina fără echivoc normele de drept material și procesual, aplicabile pentru soluționarea litigiului de muncă,
- Să dețină cunoștințe și abilități practice de determinare a obiectului și sarcinii probațiunii în litigiile de muncă, precum și utilizarea mijloacelor de probă,
- Să posede abilități practice de elaborare a actelor procesuale civile cu privire la soluționarea litigiilor civile.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

În baza studierii disciplinei Dreptul muncii audientul trebuie:

- să cunoască obiectivele disciplinei și unitățile ei structurale;
- să definească noțiunile „contract individual de muncă”, „condiții de muncă” prevăzute de legislație și de alte acte normative, inclusiv de contractul colectiv de muncă, etc.;
- să explice conceptele și principiile de bază ale dreptului muncii;
- să conștientizeze importanța procesului de probațiune în cadrul muncii prin verificarea și aprecierea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței circumstanțelor, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei din circuitul dreptului muncii.
- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizînd efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în cadrul litigiului de muncă;
- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor;
- să posede deprinderi de organizare a lucrului în cazul efectuării acțiunilor procesuale judiciare, să aplice și să interpreteze corect legislația muncii la situații concrete;
- să însușească temeiurile de eliberare din funcție, inclusiv noțiunea de demisie a salariatului;
- să interpreteze normele vizînd raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea, care sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de Codul muncii și de alte acte legislative și normative ce conțin norme ale dreptului muncii, inclusiv de tratatele, acordurile, convențiile și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte;
- să cunoască termenele de înaintare a acțiunii și particularitățile procedurii de examinare a diferitelor categorii de litigii ce rezultă din raporturile de muncă;
- să argumenteze esența unor reglementări privind raporturile individuale de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicția muncii, precum și alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă;
- să propună soluții corecte în relațiile legate de modalitățile de încadrare în muncă și de modificarea, suspendarea, încetarea, nulitatea contractului de munca.
- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, de soluționare a situațiilor dificile, de rezolvare a unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor de dreptul muncii;
- să aprecieze importanța actului probator în strictă conformitate cu legea în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma dreptului muncii;
- să interpreteze importanța dreptului muncii în evoluția științelor juridice;

- să realizeze mobilități în concepția juridică a audiențelor necesare identificării, interpretării și aplicării dispozițiilor legale la cauzele litigiilor de muncă deduse judecării la intentarea, pregătirea și examinarea acestora;
- să cunoască și să aplice corect legislația internațională în domeniul muncii, jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, care se referă la dreptul muncii.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Particularitățile soluționării litigiilor de muncă	Nelea Budăi	III	18	0	18	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	<i>Contractul individual de muncă</i>	0	6
2.	Răspunderea disciplinară	0	2
3.	Răspunderea materială a părților raportului juridic de muncă	0	5
4.	Litigiile de muncă	0	5
TOTAL		0	18

VI. UNITĂȚI TEMATICE. STRATEGII DIDACTICE.

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. <i>Contractul individual de muncă</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Noțiunea și conținutul contractului individual de muncă; Durata contractului de muncă. Încheierea contractului individual de muncă. Forma și începutul acțiunii contractului individual de muncă. Perioada de probă și interzicerea aplicării perioadei de probă. Modificarea contractului individual de muncă, schimbarea temporară a locului de muncă, detașarea.</p> <p>2. Suspendarea contractului individual de muncă la inițiativa unei părți, prin acordul părților și în circumstanțe, ce nu depind de voința părților.</p>	<p>Seminare Studiu de caz, Soluționarea de spețe</p> <p>Proiector-laptop Tabla flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor, examinarea dosarelor, întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>

<p>3. Încetarea contractului individual de muncă pe durată determinată. Încetarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților.</p> <p>4. Nulitatea contractului individual de muncă. Demisia și concedierea salariatului. Interzicerea concedierii fără acordul organului sindical.</p>		
Tema 2. Răspunderea disciplinară		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Răspunderea disciplinară.</p> <p>2. Sancțiunile disciplinare și modul de aplicare a lor. Termenele de aplicare a sancțiunilor disciplinare și termenul de validitate a lor.</p> <p>3. Căile de atac împotriva sancțiunilor disciplinare.</p>	<p>Seminare Studiu de caz, Soluționarea de spețe</p> <p>Tabla flipchart Proiector-laptop</p>	<p>Soluționarea spețelor, examinarea dosarelor, întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>
Tema 3. Răspunderea materială a părților raportului juridic de muncă		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Răspunderea materială a părților raportului juridic.</p> <p>2. Repararea prejudiciului de către angajator.</p> <p>3. Răspunderea materială a salariatului. Limitele răspunderii materiale a salariatului.</p> <p>4. Răspunderea materială colectivă.</p>	<p>Seminare Studiu de caz, Soluționarea de spețe</p> <p>Proiector-laptop Tabla flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor, examinarea dosarelor, întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>
Tema 4. Litigiile de muncă		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Litigiile de muncă. Noțiuni generale privind soluționarea litigiilor individuale de muncă. Ordinea examinării litigiilor individuale de muncă.</p> <p>2. Particularitățile examinării unor categorii de litigii individuale de muncă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - litigiile cu privire la refuzul neîntemeiat de angajare la lucru; - litigiile cu privire la suspendarea din funcție; - litigiile cu privire la transferul neîntemeiat la alt lucru. - Litigiile cu privire la concedierea ilegală <p>3. Particularitățile examinării litigiilor de încetare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului.</p> <p>4. Jurisprudența Curții Europene privind soluționarea litigiilor individuale de muncă.</p>	<p>Seminare Studiu de caz, Soluționarea de spețe, întocmirea proiectelor de hotărâri pe litigii de muncă concrete</p> <p>Proiector-laptop Tabla flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor, examinarea dosarelor, întocmirea proiectelor de acte procesuale pe litigii de muncă concrete</p>

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul orelor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea unor acte procesuale /hotărâri, decizii privind soluționarea litigiilor de muncă/ în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor profesionale;
- pregătirea unui referat științific pe o problemă propusă pentru activitățile individuale;
- studii de caz.

B. Evaluarea finală se va efectua sub forma colocviului diferențiat la finele disciplinei de studiu, în bază de test, care va conține întrebări teoretice și practice în domeniul dreptului muncii.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994.
2. Codul Muncii al Republicii Moldova din 28.03.2003.
3. Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000.

Jurisprudența / practica judiciară:

4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica judiciară a examinării litigiilor care apar în cadrul încheierii, modificării și încetării contractului individual de muncă nr.9 din 22.12.2014.

5. Literatură didactică și științifică:

6. Manualul judecătorului. – Chișinău: Cartier, 2006.
7. Manualul judecătorului pentru cauze civile, ediția II Asociația judecătorilor din Moldova, 2013.
8. Romandaș Nicolae. Dreptul colectiv și individual al muncii. - Chișinău, 2003.
9. Sosna Boris. Contractul individual de muncă. Legislație. - Chișinău: Cartier, 2001.
10. Negru Teodor, Scorțescu Cătălina. Dreptul muncii (Partea Generală). Codul muncii. - Chișinău, 2004.
11. Negru Teodor, Scorțescu Cătălina. Dreptul muncii (în tabele). - Chișinău, 2000.
12. Donos Evlampie. Dreptul muncii. Vol.I și II. – Chișinău: Editura ASEM, 2005.
13. Сосна Б.И., Горелко Н.А. Трудовое право Республики Молдова. - Кишинэу, 2001.
14. Mihai Poalelungi, Anastasia Pascari. Pregătirea pricinilor civile pentru dezbaterile judiciare. - Chișinău: ARC, 2006.
15. Culegere de Hotărâri explicative /octombrie 2003-decembrie 2005, Curtea Supremă de Justiție / Chișinău: Cartier, 2006.
16. Curtea de Apel. Culegere de practică judiciară 1996-1999. - Chișinău: Garuda-Art, 1999.
17. Marin Voicu, Mihaela Popoacă. Dreptul muncii. Vol. II. Convenții internaționale. - București: Lumina Lex, 2001.
18. Noțiuni și expresii socio-juridice. Ghid în legislația Republicii Moldova. - Chișinău: Garuda-Art, 2000.
19. Culegerile de practică judiciară a Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (2005) – Chișinău: Cartier juridic, 2007.
20. Culegere de practică judiciară a Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (2007) – Chișinău: Cartier juridic, 2008.
21. Ghidul cetățeanului. Procedura civilă – Chișinău: Cartier, 2008.